

POSTANOWIENIE

18 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 czerwca 2025 r. w Warszawie
zażalenia M.S.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 29 listopada 2024 r.,

I AGa 166/23,

w sprawie z powództwa M.S.

przeciwko M.L.

o zapłatę,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W sprawie o zapłatę Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo w całości, a Sąd odwoławczy oddalił apelację powódki, która wniosła skargę kasacyjną.

Skarżąca powódka wskazała, że zaskarża wyrok Sądu drugiej instancji w całości oraz wniosła, powołując się na art. 398⁴ par. 1 pkt 3 k.p.c., o zasądzenie 211 573,21 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 25 lutego 2020 r. (tj. uwzględnienie żądania pozwu w całości).

Postanowieniem zaskarżonym zażaleniem powódki Sąd Apelacyjny w Szczecinie odrzucił skargę kasacyjną, ponieważ nie zawiera ona wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia zaskarżonego skargą kasacyjną, tj. wymogu z art. 398⁴ par. 1 pkt 3 k.p.c.

W zażaleniu skarżąca podniosła, że pominięcie słowa „uchylenie” nie oznacza braku wniosku o uchylenie, ponieważ żądanie zapłaty 211 573,21 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 25 lutego 2020 r. nie pozostawia wątpliwości, że taki jest cel skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powinna zawierać wskazanie, czy orzeczenie sądu drugiej instancji jest zaskarżone w całości czy w części (art. 398⁴ par. 1 pkt 1 k.p.c.) oraz wnioski o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ par. 1 pkt 3 k.p.c.). Przy tym fraza „uchylenie i zmiana orzeczenia” dotyczy możliwości wydania tzw. orzeczenia reformatoryjnego, polegającego na uchyleniu orzeczenia zaskarżonego skargą kasacyjną i orzeczeniu co do istoty sprawy (art. 398¹⁶ k.p.c.), czyli orzeczeniu przez Sąd Najwyższy o apelacji (Sąd Najwyższy nie może zmienić orzeczenia sądu drugiej instancji, ponieważ po jego uchyleniu już nie ma co zmieniać).

Powstaje pytanie o cel rozróżnienia wskazania zakresu zaskarżenia oraz zakresu żadanego skargą kasacyjną uchylenia orzeczenia sądu drugiej instancji. Utrwalone orzecznictwo wskazuje, że zakresy te muszą być identyczne, a skutkiem rozbieżności jest odrzucenie skargi *a limine* (art. 398⁶ par. 2 k.p.c.). Potrzeba rozróżnienia pojęć zakresu zaskarżenia i zakresu uchylenia staje się widoczna przy założeniu, że art. 398⁴ par. 1 k.p.c. określa także pożądaną kolejność elementów skargi kasacyjnej. Na samym wstępie skarżący powinien wskazać, czy zaskarża orzeczenie w całości czy w części. Przepis nie wymaga dokładnego oznaczania zakresu zaskarżenia, gdyż to skarżący ma określić w trzecim elemencie skargi, czyli wskazaniu żadanego zakresu uchylenia orzeczenia. Wskazanie w pierwszym elemencie skargi, czy orzeczenie jest zaskarżane w całości czy w części, ułatwia zapoznanie się z drugim elementem skargi, tj. zarzutami kasacyjnymi. Zatem nie jest właściwa praktyka wymagania od skarżącego określenia dokładnego zakresu zaskarżenia, skoro jest on zobowiązany do dokładnego określenia zakresu żadanego uchylenia orzeczenia. Jeśli jednak skarżący określa dokładnie zakres zaskarżenia i różni się on od zakresu żadanego uchylenia, to skarga podlega

odrzućeniu, ponieważ jest wewnętrznie sprzeczna. Sąd Najwyższy nie ma podstaw do zgadywania w oparciu o uzasadnienie skargi, co skarżący chce uzyskać. Nie ma także podstaw do wzywania skarżącego do wyjaśnienia takiej sprzeczności.

Jednak art. 398⁶ par. 2 k.p.c. nie wyłącza całkowicie stosowania art. 130 § 1 k.p.c., który stosuje się w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Do skargi kasacyjnej stosuje się zasadę z art. 130 § 1 k.p.c., że uzupełnieniu na podstawie art. 398⁶ par. 1 k.p.c. podlegają braki uniemożliwiające nadanie skardze kasacyjnej prawidłowego biegu. Art. 398⁶ par. 2 k.p.c. wprowadza zasadę, że braki w zakresie elementów konstrukcyjnych skargi nie podlegają uzupełnieniu, co jednak nie może oznaczać odrzucania skargi tylko ze względu na pominięcie słowa „uchylenie”, jeżeli zakres żadanego uchylecia jest oczywisty. Polski proces cywilny oparty jest na zasadzie identyfikowania wniosków stron w oparciu o ich treść, a nie użyte formuły prawne (np. art. 130 § 1 zdanie 2 k.p.c.).

Dokładne i jasne określenie zakresu żadanego uchylecia orzeczenia jest istotne przy zaskarżeniu go w części. W niniejszej sprawie oczywiste jest, że skarżąca żąda uchylecia w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w celu uwzględnienia powództwa w całości, co może nastąpić przez zmianę wyroku Sądu Okręgowego (przez Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy w razie uchylecia jego wyroku lub przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c.) lub przez Sąd Okręgowy, gdyby doszło do przekazania mu sprawy przez Sąd Apelacyjny lub Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze *in fine*.

W postanowieniu z 17 maja 2016 r., I PZ 5/16, Sąd Najwyższy uznał, że nie podlega odrzućeniu skarga kasacyjna, jeżeli zakres zaskarżenia został „precyzyjnie oznaczony” i oczywiste jest, że jest on zakresem żadanego uchylecia zaskarżonego orzeczenia (zob. także powołane w uzasadnieniu orzeczenia).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w zw. z art. 394¹ par. 3 k.p.c. i uchylił postanowienie o odrzućeniu skargi kasacyjnej.

(Ł.W.)

[r.g.]